Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

EU:n komission tiedonanto perusparannusaallosta (Renovation wave)

Eduskunnan ympäristövaliokunnan kuuleminen E-kirjeestä (E 143/2020 vp)
Ympäristövaliokunta 8.12.2020

Sari Rapinoja
Lainsäädäntöneuvos, YM

- Komissio julkaisi tiedonannon Euroopan rakennusten perusparannusaallosta (*Renovation Wave*) 14.10.2020
- Tiedonanto toimeenpanee EU:n vihreän kehityksen ohjelmaa (*Green Deal*)

Euroopan rakennusten perusparannusaallon tavoitteita

- EU:n ilmastotavoite on vähentää kasvihuonekaasuja Euroopassa 55 % vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 1990 tasoon.
- EU:n tavoitteena on siirtyä Euroopassa ilmastoneutraaliin talouteen vuoteen 2050 mennessä.
- Rakennusten osuus on 40 % EU:n kokonaisenergiankulutuksesta ja 36 % kasvihuonekaasujen päästöistä.
- Nykyisistä rakennuksista 85 % on olemassa vielä vuonna 2050.
- Komissio pyrkii vähintään kaksinkertaistamaan perusparannusten määrän seuraavien kymmenen vuoden aikana ja varmistamaan, että perusparannukset johtavat parempaan energia- ja resurssitehokkuuteen.
- Perusparannusaallon tavoite on kunnostaa 35 miljoonaa rakennusta vuoteen 2030 mennessä.

Tiedonanto sisältää seitsemän ensisijaista toimenpidettä: 1/3

1. **Perusparannuksia koskevan tiedotuksen, oikeusvarmuuden ja kannustimien parantaminen**

   - EPBD:n tarkistamisen yhteydessä komissio aikoo:
   ehdottaa pakollista rakennusten energiatehokkuutta koskevaa vaatimustasoa,
   energiatodistusten esteetöntä saantia tietokannasta parannetaan,
   energiatodistuksia koskevat puitteet saatetaan ajan tasalle,
   tarkastella tarvetta laajentaa energiakatselmukset koskemaan myös monimutkaisempia muuhun kuin asuinkäyttöön tarkoitettuja rakennuksia (sairaalat, koulut, toimistot)
   - EED:n tarkistamisen yhteydessä komissio aikoo tarkastella tarvetta laajentaa perusparannusvaatimukset koskemaan rakennuksia kaikilla julkishallinnon tasoilla
   - komissio ottaa käyttöön rakennusten digitaaliset rakennuspäiväkirjat

2. **Tehostettu, saatavilla oleva ja kohdennetumpi rahoitus**

   - erilaisia rahoitusmuotoja tullaan tarjoamaan rakennusten perusparannuksiin

3. **Kapasiteetin ja teknisen avun lisääminen**

   - komissio aikoo lisätä teknistä apua ja tukea keskitettyjen palvelupisteiden perustamista

Tiedonanto sisältää seitsemän ensisijaista toimenpidettä: 2/3

4. Vihreiden työpaikkojen luominen, työntekijöiden ammattitaidon parantaminen ja uusien kykyjen houkutteleminen

- kiertotalouteen perustuvien ja vähähiilisten ratkaisujen suunnittelu, asentaminen ja käyttö edellyttävät usein korkeatasoista teknistä tietämystä ja erityisosaamista,
- naisten osuuden lisääminen rakennusalalle
- ammattitaitoisen työvoiman kouluttamisesta ja saattavuudesta tullaan huolehtimaan, samoin työntekijöiden työterveydestä ja turvallisuudesta

5. Kestävän rakennetun ympäristön luominen

- Komissio edistää mm. puun ja biopohjaisten materiaalien käyttöä. Tavoitteena on rakennusten koko elinkaaren aikaisten hiilidioksidipäästöjen vähentäminen
- komissio tarkistaa rakennus- ja purkujätettä koskevassa EU:n lainsäädännössä asetettuja materiaalien hyödyntämistavoitteita. Käyttöön otetaan toimenpiteitä, joilla lisätään uudelleenkäyttö- ja kierrätysalustoja ja tuetaan hyvin toimivia uusioraaka-aineiden sisämarkkinoita

Tiedonanto sisältää seitsemän ensisijaista toimenpidettä: 3/3

6. Yhdennetty, osallistava ja kaupunginosapohjainen lähestymistapa perusparannusaallon keskeisenä periaatteena

- on tarpeen soveltaa yhdennettyä lähestymistapaa, jotta perusparannusaallosta saataisiin mahdollisimman paljon myös sivuhyötyjä
- komissio aikoo kartoittaa sisämarkkinoilla esiintyviä hallinnollisia- ja lainsäädännöllisiä ongelmia, jotka liittyvät uusimpiin kestäviin tuotteisiin ja sellaisiin tuotteisiin, jotka integroivat uusiutuvaa energiaa (esteiden poistamiseen esim. vastavuoroinen tunnustaminen)
- energiaköyhyyden poistaminen tarkastelemalla sähkömarkkinadirektiiviä ja uusiutuvia energianlähteitä koskevaa direktiiviä

7. Uusi eurooppalainen Bauhaus: tyyliä ja kestävyyttä

- komissio aikoo perustaa uuden eurooppalaisen Bauhaus -hankkeen edistämään uutta eurooppalaista estetiikkaa
- monialainen hanke, jossa on tarkoitus mahdollistaa taiteen, kulttuurin, tieteen ja teknologian kohtaaminen rakennusten suunnittelussa

Tiedonanto asettaa etusijalle toimet kolmella alalla

1. Energiaköyhyyden vähentäminen ja energiatehokkuudeltaan heikompien rakennusten perusparantaminen

2. Julkiset rakennukset ja sosiaalinen infrastruktuuri esikuvina

3. Hiilestä irtautuminen lämmityksessä ja jäähdytyksessä

Tiedonannon liite (COM(2020) 662 final) sisältää listauksen 23 lainsäädäntöaloitteesta tai muusta toimenpide-ehdotuksesta, jotka komissio aikoo valmistella.

- https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:0638aa1d-0f02-11eb-bc07-01aa75ed71a1.0023.02/DOC_2&format=PDF

Valtioneuvoston kantojen keskeiset nostot 1/3

- Suomen kantojen muodostamisen haasteena on **tiedonannon laajuus ja aloitteiden määrä.** Suomen kannat näihin yksittäisiin aloitteisiin muodostetaan siinä vaiheessa, kun komissio on antanut niistä esityksensä ja ne tulevat kansalliseen käsittelyyn**.** Tiedonanto **ei sisällä lainsäädäntöeh**dotuksia.

- Suomi kannattaa tiedonannon tavoitetta parantaa EU:n edellytyksiä saavuttaa **energia- ja ilmastopoliittiset tavoitteet.** Suomi yhtyy komission näkemykseen siitä, että rakennusten energiatehokkuuden parantamisella ja päästöjen vähentämisellä on keskeinen asema EU:lle ehdotetun **korotetun 2030 ilmastotavoitteen** saavuttamiseksi.
- Suomi kannattaa **energiatehokkuuden edistämistä**. Suomi kannattaa komission **energiatehokkuus etusijalle –periaatetta**, mutta Suomi haluaa korostaa, että huomioitaisiin laajasti myös rakennusosien ja teknisten järjestelmien energiatehokkuuden kokonaisuus sekä koko energiajärjestelmä.
- Suomi kannattaa rakennuskannan vuotuisen energiakorjausten määrän **kaksinkertaistamista vuoteen 2030 mennessä**. Tavoite tulisi asettaa ensisijaisesti EU:n tasolla. Kuitenkin maiden erityispiirteiden huomioiminen on ratkaisussa tärkeää.

Valtioneuvoston kantojen keskeiset nostot 2/3

- Suomi kannattaa **rakennustuoteasetuksen** tarkistamista vastaamaan kiertotalouden mukaista rakentamista ottaen huomioon rakennusten koko elinkaaren. Suomi kannattaa puurakentamista ja tukee toimenpiteitä, jotka lisäävät luontopohjaisten ratkaisujen ja innovaatioiden käyttöönottoa.

- Suomi kiinnittää huomiota siihen, että perusparannusaallon mukaisiin toimiin on tulevalla EU:n rahoituskehyskaudella käytettävissä useita **eri rahoituslähteitä**, mikä edellyttää selkeää koordinaatiota eri toimijoiden välillä. Suomi pitää myös tärkeänä rahoitusvälineiden koordinointia siten, että rahat kohdistuvat oikein ja tarkoituksenmukaisesti.

- Suomi suhtautuu tässä vaiheessa varauksellisesti komission aikomuksiin säätää rakennusten energiatehokkuusdirektiivin (EPBD) muutoksella energiatehokkuuden vähimmäisvaatimukset **olemassa oleville rakennuksille**. Suomi korostaa tarvetta ottaa kansalliset erityispiirteet huomioon rakennusten energiatehokkuusdirektiivin mahdollisessa muutoksessa olemassa olevien rakennusten energiatehokkuuden vähimmäisvaatimuksia koskien. Suomen perustuslain (Suomen perustuslaki, omaisuuden suoja 15 §) näkökulmasta Suomi pitää tärkeänä, että olemassa oleville rakennuksille kohdistetaan uusia vaatimuksia vain siinä vaiheessa, kun näitä rakennuksia korjataan.

Valtioneuvoston kantojen keskeiset nostot 3/3

- Suomi suhtautuu tässä vaiheessa varauksella energiatehokkuusdirektiivin (EED) päivittämisen yhteydessä aiottuun **julkisten rakennusten** velvoittavan vuotuisen korjausmäärän sekä kategorisen peruskorjausasteen laajentamiseen. Julkisten rakennusten vuotuisen korjausmäärän sekä kategorisen peruskorjausasteen laajentaminen voisi aiheuttaa Suomessa merkittäviä kustannuksia julkiselle sektorille ilman vastaavaa ilmastohyötyä. Suomessa on kuntien rakennuskannassa paljon sellaisia peruskorjausta vailla olevia rakennuksia, jotka kannattaa korjata vain, jos niillä on jatkossakin käyttöä.
- Suomi kannattaa ja pitää hyvinä toimia **energiaköyhyyden** vähentämiseksi Euroopassa. Kohtuuhintaisia asuntoja koskevan periaatteen mukaan olisi taattava energiatehokkaiden ja kestävien rakennusten yleinen saatavuus erityisesti keski- ja pienituloisille kotitalouksille sekä heikommassa asemassa oleville ihmisille ja alueille.
- Suomi kannattaa sähkö- ja lämpösektorin integroinnin, hukkalämmön, energian varastoinnin, uusiutuvan energian sekä erityisesti polttoon perustumattoman uusiutuvan energian käytön edistämistä kaukolämmön tuotannossa. Hukkalämmön käytön edistämisen mahdollisuudet ovat tyypillisesti paikallisia ja edistämiseen tähtäävän EU-tasoisen sääntelyn tulisi olla ohjeellista ja ottaa huomioon kansalliset erityispiirteet sekä jäsenmaakohtaiset erot ja lähtökohdat. (**Hiilestä irtautuminen lämmityksessä ja jäähdytyksessä**)

Käsittelyaikataulu

EU-käsittely

- Komissio julkaisi tiedonannon 14.10.2020
- Neuvoston energiatyöryhmässä alustava keskustelu 20.10.2020
- Euroopan energiaylijohtajien DG-kokouksessa 5.11.2020 osana laajempaa elpymiskeskustelua
- Todennäköisesti ehdotuksen varsinainen käsittely aloitetaan Portugalin EU-puheenjohtajuuskaudella 2021

Kansallinen valmistelu

- E-kirjeen valmistelu YM:n johdolla yhteistyössä muiden ministeriöiden (VM, OKM, LVM, TEM) kanssa.
- Kirjallinen menettely Energia- ja Euratom-jaostossa (EU21) 13.11 – 17.11.2020
- EU-ministerivaliokunta 20.11.2020
- Eduskunta 23.11.2020; E 143/2020 vp

Lisätietoa

- Komission sivut
- https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_1835
- Eur Lex:
- https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0662&qid=1603725039189